

Zbraslavská kronika (Chronicon Aulae Regiae)

Základní charakteristika:

Latinsky psaná kronika, která vznikala v letech 1305–1339 v cisterciáckém klášteře na Zbraslavi, založeném v roce 1292 králem Václavem II. Dle představ Václava II. se měl klášter (Aula Regia) stát přemyslovskou nekropolí. Autory tohoto obsáhlého díla jsou dva zbraslavští opati Ota Durynský, který jej pravděpodobně psal v letech 1305–1314 a Petr Žitavský, jež pokračoval v letech 1314–1339.

Kronika se zabývá léty 1253–1338. První autor opat Ota Durynský začal pracovat na kronice po smrti Václava II. (1305). Svě dílo koncipoval jako oslavný životopis Václava II. Po krátké zmínce o vládě Přemysla Otakara II. se Ota ve svém vyprávění výhradně soustřeďuje k osobě zakladatele kláštera a k jeho oslavě jako dokonalého panovníka, čímž dílo dostává hagiografický význam. Ota za devět své práce do své smrti stačil napsat pouze 51 kapitol a příběh nedovedl ani do korunovace Václava II. Po jeho smrti převzal redakci nad kronikou další zbraslavský opat Petr Žitavský.

Petr Žitavský dokončil legendární vypravování svého předchůdce a další práci na kronice pojal jako letopisecké zaznamenávání významných událostí své doby. Přičemž se nezaměřuje pouze na události spjaté s klášteřem a českým prostředím. Naopak svůj pohled zaměřuje k významným politickým událostem v zahraničí. Zabývá se děním v říši, na papežském stolci atd. Petr cituje dobové listiny, papežské, císařské. Politickým názorem je rovněž na straně Přemyslovců. Kronika končí rokem 1338 a od následujícího roku nejsou o Petrovi žádné zmínky.

Krátce o autorech:

Ota Durynský přišel do kláštera jako novic z cisterciáckého kláštera v Sedlci u Kutné hory. Po odstoupení prvního opata kláštera Konráda se stal opatem. Funkci zastával pouze rok a půl, poté se jej vzdal. Do své smrti v roce 1314 žil v klášteře bez funkce.

Petr Žitavský měl vynikající vzdělání. Znal antické autory. Zúčastnil se korunovace Václava II. (1297) i jeho pohřbu (1305). Pohyboval se v blízkosti panovnického dvora. Mnoho z jím popisovaných skutečností osobně zažil. Díky svému působení v diplomatických službách měl možnost se seznámit s diplomatickým materiálem a navázat kontakty s významnými politickými činiteli své doby. Od roku 1316 působí jako třetí opat kláštera ve Zbraslavi. Navštěvoval cisterciáckou generální kapitolu v Cîteaux a kláštery ve Waldsassen a Sedlci.

Členění kroniky:

První kniha:

Prolog (Petr Žitavský) – Věnováno waldsasskému opatovi Janovi III., obsah.

Kap. 1-8: Zprávy o vládě Přemysla Otakara II.

Kap. 1-83: Václav II.

Kap. 84-87: Václav III., Rudolf Habsburský, Jindřich Korutanský.

Kap. 88-111: Nástup lucemburské dynastie na trůn, počátek vlády Jana Lucemburského.

Kap. 112-120: Příběhy císaře Jindřicha VII.

Kap. 121-123: Papež Kliment V., zrušení templářského řádu, smrt císařovny Markéty.

Kap. 124 – 130: Léta 1314-1316.

Druhá kniha:

Analistická, léta 1317-1333 (návrat Karla do Čech)

Třetí kniha:

Léta 1333-1338

Význam kroniky:

Zbraslavská kronika je jednou z nejvýznamnějších historiografických prací předhusitského období. Sloužila jako pramen pro kronikáře doby Karla IV. Díky Petru Žitavskému je cenným pramenem informací k významným politickým událostem té doby. Je dochováno pouze pět rukopisu, přičemž celá kronika je obsažena pouze v rukopise jihlavském.

Kritická vydání:

Chronicon Aulae Regiae. Ed. Josef Emler. FRB IV. Praha 1884, s. 1-337.

Překlad:

HEŘMANSKÝ, F. - MERTLÍK, R.: *Zbraslavská kronika. Chronicon Aulae Regiae*. Praha 1976, s. 358.

Použitá literatura:

HEŘMANSKÝ, F. - MERTLÍK, R.: *Zbraslavská kronika. Chronicon Aulae Regiae*. Praha 1976, s. 358.

BLÁHOVÁ, Marie: *Osudy Zbraslavské kroniky*. *Studia historica brunensia* 62, 2015, s. 143-154.

NECHUTOVÁ, Jana: *Latinská literatura českého středověku do roku 1400*. Praha 2000.

PUMPROVÁ, Anna: *Kázání Petra Žitavského na Píseň písni*. Disertační práce. FF MU Brno. Brno 2006.